

Enskild motion

## Motion till riksdagen 2017/18:3434

av **Jesper Skalberg Karlsson (M)**

# Försvara Gotland

---

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och stärka det samlade militära försvaret på Gotland med fokus på att utveckla en fullt mekaniserad bataljon och tillkännager detta för regeringen.

## Motivering

Vår omvärld är oroligare än på länge. Sveriges närområde har de senaste åren blivit allt mer osäkert och oförutsägbart. Nya asymmetriska hot ställer nya krav på vår förmåga att försvara vårt eget territorium. Flera viktiga samarbeten fortlöper – med bland annat Nato och Finland – men parallellt med detta behöver också vår egen förmåga stärkas. Försvarsbeslut och överenskommelser fattas med allt kortare intervaller. Men också den långsiktiga planeringen förtjänar en vidare diskussion.

Central för att möta den nya tidens utmaningar är Sveriges förmåga att ge och ta emot civilt och militärt stöd vid angrepp och kriser. Det är därför välkommet att vår militära utrustning i mångt och mycket är kompatibel med andra länder som delar våra värderingar om demokrati och frihet. Sverige är inte ett neutralt land – utan är genom medlemskapet i Europeiska unionen och värdlandsavtalet med Nato en naturlig samarbetspartner för våra grannar i Norden. Vi förväntar oss att länder som Norge, Finland och Danmark kommer till undsättning i händelse av kris. På samma sätt har de samma förväntan på oss.

En inte helt oviktig anledning att samarbeta med just de nordiska länderna och Nato är det gemensamma intresset kring Östersjön. Vårt innanhav är ett nav för svensk och utrikes handel, samtidigt som det varit ett avgörande slagfält i näst intill alla konflikter i Östersjöregionen de senaste århundradena. Från Hansans tid till den ryska ockupationen av Gotland år 1808 och andra världskrigets ubåtskrig – Östersjön är av stort intresse för alla omkringliggande stater. Och mitt i Östersjön ligger den svenska ön Gotland.

Just på grund av det strategiska läget har Gotland länge haft militär närvaro. Gotlands garnison har haft verksamhet mellan 1897 och 2006. Under den tiden har Gotlands militärkommando och Gotlands regemente haft verksamhet som inkluderar

artilleri, infanteri, pansar, luftvärn och kustartilleri. Sedan 2016 har Försvarsmakten återigen permanent närvaro på ön genom Stridsgrupp Gotland (den 18:e stridsgruppen) som utöver ledning inkluderar ett pansarskyttekompani och ett stridsvagnskompani. Totalt omfattar stridsgruppen cirka 300 soldater.

Riksdag och regering har genom försvarsbeslutet 2015 pekat särskilt på Gotland som en strategiskt viktig region att ha militär närvaro på. Det är tydligt att ön har stor betydelse även för andra – vilket vi inte minst såg vid försvarsövningen Aurora år 2017. De politiskt fattade besluten har dock inte pekat ut den långsiktiga riktningen för Gotlands betydelse. Det militära skjutfältet och den nya militära infrastrukturen, bland annat bostäder och vattentillgång, är byggt för nuvarande närvaro – vilken kan och bör komma att utvecklas mer under den nära framtiden. Det är därför viktigt att tidigt slå fast att när Sverige vill höja förmågan på Gotland kommer mer än nuvarande infrastruktur krävas. Riksdagen bör därför slå fast att man långsiktigt vill utveckla och stärka det militära försvaret på Gotland.

Den militära närvaron på ön är välkommen. Med nuvarande förmåga kan inte en främmande makt annektera ön eller delar av ön utan att Försvarsmakten snabbt kan agera. Situationer likt den illegala annekteringen av Krim ter sig omöjliga med nuvarande förmåga, helt enkelt eftersom det finns kompanier redo för strid. Samtidigt som man är ärlig med det bör man dock vara medveten om att det inte är en överväldigande förmåga som finns stationerad på ön. Pansarskyttekompaniet bör till 2026 få sällskap av ytterligare ett pansarskyttekompani för att stärka den militära förmågan på Gotland. Det gäller också stridsvagnskompaniet med Stridsvagn 122.

Vad är då meningen med att ha två pansarskyttekompanier och två stridsvagnskompanier på Gotland? Den försvarsintresserade har möjligtvis redan insett att detta är de två större ingående delarna i en mekaniserad bataljon. Detta bör vara det långsiktiga målet för den militära närvaron på Gotland: en mekaniserad bataljon med över 1 000 man, som har permanent närvaro och nödvändig infrastruktur för att upprätthålla den nivå av försvarsförmåga som beslutats om redan 2015.

Utöver de ingående delarna i en mekaniserad bataljon (trosskompani, bataljonsstab, granatkastarpluton med mera) finns två funktioner som särskilt bör placeras på Gotland. Den ena är en permanent närvaro av ett luftvärnskompani eftersom främmande makt med största sannolikhet annars skulle använda luftstrid vid ett väpnat angrepp. Gotland har i dag en gästande luftvärnspluton, men denna förmåga bör långsiktigt stärkas till ett fullvärdigt kompani.

Den andra funktionen är artilleri. Sverige har med systemet Archer god inhemsk produktion och möjlighet till nya köp av ett mycket kompetent system. Med tiden kommer också nya system bli tillgängliga, som erbjuder högre effekt till ett lägre pris, eftersom konkurrensen och marknadsekonomi strävar efter just detta. När Sverige nästa gång investerar i liknande system bör ett artillerikompani förläggas också till Gotland.

Allt detta är självklart kostsamma och personalintensiva verksamheter. En explosionsartad satsning på det militära försvaret är därför omöjlig – personal behöver utbildas över tid och Försvarsmaktens budget skall prövas mot andra satsningar i statens budget. Dessutom skulle en alltför snabb militär etablering kunna uppfattas som aggressiv av våra nära grannländer. Det är helt enkelt varken möjligt eller önskvärt att inom loppet av några år ställa upp en brigad på Gotland.

I stället bör politiken fokusera på det långsiktiga målet om permanent och ändamålsenlig militär närvaro på Gotland. I den här motionen har jag föreslagit en

mekaniserad bataljon till 2026 samt permanent närvaro av luftvärn och artilleri. Men det är viktigt att komma ihåg att sådana fotovänliga militärsatsningar inte sker ur tomma intet. Skall Gotland kunna husera över 1 000 man och ha funktionsduglig infrastruktur (boende, vägar, kontor, verkstäder, övningsplats, fiberoptik med mera) krävs mycket materiel som kanske inte är lika rolig att satsa på för en regering som vill verka handlingskraftig. Det kan finnas goda skäl för Försvarsmakten att ha tio extra radarsensorer på en hylla i ett lager i Visby – men det är sällan politiker vill satsa på dylikt. Att gräva bredbandskabel och dra va till ett militärt skjutfält följer samma logik.

Den permanenta militära närvaron på Gotland kräver en stärkt infrastruktur som också ger anpassningsmöjligheter framgent – bortom den nuvarande planeringshorisonten. Detta behöver framgå med tydlighet. Det är svårt att i dag veta hur mycket vatten eller energi den militära verksamheten på Tofta skjutfält kommer kräva 2026. Men eftersom det är dyrare att lägga ned rör eller kabel vid två tillfällen än att lägga ned ordentliga doningar från början, bör det senare alternativet väljas i dagsläget eftersom målet långsiktigt är att stärka den militära närvaron på Gotland.

*Jesper Skalberg Karlsson (M)*